

Reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun

Hemställan från avfallsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, i enlighet med avfallsnämndens förslag, enligt bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Stadens nämnder ska arbeta efter reviderade föreskrifter för avfallshanteringen för Stockholms kommun.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att arbeta efter och att uppmana stadens bolagsstyrelser att arbeta efter reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

De föreslagna ändringarna i avfallsföreskrifterna gäller införande av obligatorisk matavfallsinsamling, vilket sker genom tillägg av två nya paragrafer. Dessa reglerar att utsortering av matavfall är obligatoriskt samt att det är möjligt att ansöka om dispens från detta. Härtill införs övergångsbestämmelser som anger när bestämmelserna gäller ifrån.

De nya paragraferna lyder som följer:

34 § Utsortering av matavfall är obligatoriskt och ska lämnas till renhållarens insamlingssystem för matavfall.

68 § En fastighetsinnehavare kan efter ansökan till miljö- och hälsoskyddsnämnden om det föreligger särskilda skäl medges dispens från kravet om utsortering av matavfall.

Övergångsbestämmelsernas lydelse är följande:

Bestämmelsen om obligatorisk utsortering av matavfall i 34 § tillämpas från och med

a. den 1 januari 2021 för verksamheter med matservering som serverar fler än 25 portioner per dag

b. den 1 januari 2023 för hushåll och övriga verksamheter.

Att ställa krav på större ombyggnationer eller omDispositionering av befintliga fastigheter, med stöd av föreskrifterna, för att möjliggöra insamling av matavfall saknar idag lagligt stöd. Föreskrifterna ger inte bemyndigande att kräva åtgärder som innebär ingrepp i enskildas ekonomiska förhållanden. Däremot är fastighetsägaren vid ett obligatorium skyldig att, utifrån de befintliga utrymmen som finns att tillgå för avfallshantering, se till att dessa kan nyttjas för insamlingen i enlighet med krav på hantering som anges i avfallsföreskrifterna. I de fall fastighetsägaren bedömer att dessa utrymmen inte finns att tillgå finns det möjlighet att söka dispens från utsorteringskravet, enligt den nya 68 § i föreskrifterna.

Det framgår vidare att införandedatumet för insamling från hushåll (den 1 januari 2023) är kopplat till tidplanen för färdigställandet av den sorteringsanläggning som är under uppförande i Högdalen, efter genomförandebeslut av kommunfullmäktige den 12 december 2016 (*Stockholm Vatten och Avfall AB:s utveckling av Högdalens sorteringsanläggning*, utl. 2016:210, dnr 112-1433/2016). Att anläggningen står klar innan övergångsbestämmelserna träder i kraft är en förutsättning för att uppnå en hög grad av matavfallsinsamling från hushållen, eftersom syftet med anläggningen är att eftersortera matavfall från restavfallet. Fastighetsägare för flerbostadshus ska kunna uppfylla kravet på obligatorisk matavfallsinsamling genom att matavfallet sorteras ut i efterhand i sorteringsanläggningen, när den väl är på plats.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och förslaget ställdes ut för granskning under perioden 1 april –30 april 2019. Utställningen hölls digitalt på Stockholm stads webbplats. Utställningen kungjordes även i de större dagstidningarna och information om utställningen publicerades på Stockholm Vatten och Avfall AB:s webb. Ett utskick med information om utställningen och om möjligheten att lämna synpunkter sändes också till ett urval av nämnder och bolag inom staden, myndigheter och andra aktörer. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret poängterar vikten av att samtliga berörda nämnder och bolagsstyrelser vidtar nödvändiga åtgärder inför bestämmelsernas ikraftträdande.

Mina synpunkter

Vi strävar efter en stad som är fossilfri och klimatsmart och vi arbetar hårt med att öka takten i klimatarbetet. Utsläppen från transportsektorn är en av våra största utmaningar och här krävs många olika lösningar för att utsläppen ska minska i snabbare takt. Användningen av biogas inom stadens transportsystem är en viktig del redan idag. Dessutom ger produktion av biogas från matavfall även en restprodukt som kan återföras till åkermark som biogödsel vilket ger ett tydligt och slutet cirkulärt system där vi kan använda delar av stadens avfall som en ren råvara. Vi har därför satt höga mål för matavfallsinsamlingen i Stockholm. Genom incitamentsbaserade taxor uppmuntrar vi idag kunder att sortera ut matavfallet, förändring kan då ske på marknadsbasis. Men för att nå insamlingsmålen räcker inte det. Enligt den utredning som har föregått avfallsnämndens förslag om införande av obligatorium framgår att de målsättningar som staden har avseende matavfallsinsamling inte kommer att vara möjliga att nå med enbart incitamentsbaserad taxa och informationsinsatser. Därför är ett obligatorium år 2021 för restauranger att sortera matavfall viktigt och ökar i hög grad möjligheten att nå målen, eftersom det är här de stora volymerna uppkommer, något som även stadsledningskontorets remissvar understryker. År 2023 ska det vara obligatoriskt för hushåll att sortera sitt matavfall. Det ska då gå att göra på ett enkelt sätt när stadens egen sorteringsanläggning är klar, även i de fastigheter som idag har svårt med utrymmen för matavfallsinsamling samtidigt som ingen fastighetsägare ska tvingas till ombyggnationer för att göra rätt. Min förhoppning är att obligatoriet skyndar på utvecklingen, ger stöd till alla boende som idag önskar utökade insamlingsmöjligheter och riktar ytterligare fokus mot målet.

Bilaga

Föreskrifter för avfallshantering för Stockholms Kommun

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådets uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, i enlighet med avfallsnämndens förslag, enligt bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Stadens nämnder ska arbeta efter reviderade föreskrifter för avfallshanteringen för Stockholms kommun.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att arbeta efter och att uppmana stadens bolagsstyrelser att arbeta efter reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.

Stockholm den 23 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Remissammanställning

Ärendet

De föreslagna ändringarna i avfallsföreskrifterna gäller införande av obligatorisk matavfallsinsamling, vilket sker genom tillägg av två nya paragrafer. Dessa reglerar att utsortering av matavfall är obligatoriskt samt att det är möjligt att ansöka om dispens från detta. Härtill införs övergångsbestämmelser som anger när bestämmelserna gäller ifrån.

De nya paragraferna lyder som följer:

34 § Utsortering av matavfall är obligatoriskt och ska lämnas till renhållarens insamlingssystem för matavfall.

68 § En fastighetsinnehavare kan efter ansökan till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten om det föreligger särskilda skäl medges dispens från kravet om utsortering av matavfall.

Övergångsbestämmelsernas lydelse är följande:

Bestämmelsen om obligatorisk utsortering av matavfall i 34 § tillämpas från och med

a. den 1 januari 2021 för verksamheter med matservering som serverar fler än 25 portioner per dag.

b. den 1 januari 2023 för hushåll och övriga verksamheter.

Att ställa krav på större ombyggnationer eller omdisponering av befintliga fastigheter, med stöd av föreskrifterna, för att möjliggöra insamling av matavfall saknar idag lagligt stöd. Föreskrifterna ger inte bemyndigande att kräva åtgärder som innebär ingrepp i enskildas ekonomiska förhållanden. Däremot är fastighetsägaren vid ett obligatorium skyldig att, utifrån de befintliga utrymmen som finns att tillgå för avfallshantering, se till att dessa kan nyttjas för insamlingen i enlighet med krav på hantering som anges i avfallsföreskrifterna. I de fall fastighetsägaren bedömer att dessa utrymmen inte finns att tillgå finns det möjlighet att söka dispens från utsorteringskravet, enligt den nya 68 § i föreskrifterna.

Det framgår vidare att införandedatumet för insamling från hushåll (den 1 januari 2023) är kopplat till tidplanen för färdigställandet av den sorteringsanläggning som är under uppförande i Högdalen, efter genomförandebeslut av kommunfullmäktige den 12 december 2016 (*Stockholm Vatten och Avfall AB:s utveckling av Högdalens sorteringsanläggning*, utl. 2016:210, dnr 112-1433/2016). Att anläggningen står klar innan övergångsbestämmelserna träder i kraft är en förutsättning för att uppnå en hög grad av matavfallsinsamling från hushållen, eftersom syftet

med anläggningen är att eftersortera matavfall från restavfallet. Fastighetsägare för flerbostadshus ska kunna uppfylla kravet på obligatorisk matavfallsinsamling genom att matavfallet sorteras ut i efterhand i sorteringsanläggningen, när den väl är på plats.

Avfallsnämnden

Avfallsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2019 följande.

1. anta förslaget till reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.
2. föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.

Avfallsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt miljöbalken 15 kap. 41 § ska det för varje kommun finnas en renhållningsordning. Renhållningsordningen ska innehålla föreskrifter om avfallshantering och en avfallsplan och ska antas av kommunfullmäktige. Föreskrifterna reglerar hur hushållsavfall och därmed jämförligt avfall ska hanteras inom kommunen.

I samband med Avfallsnämndens godkännande av rapporten ”Obligatorium för utsortering av matavfall” vid sammanträdet den 7 juni 2018 fick Avfallsförvaltningen i uppdrag att ta fram reviderade föreskrifter för avfallshantering med syfte att införa obligatorisk matavfallsinsamling.

Förslaget till dessa reviderade föreskrifter är framtagna av Avfallsförvaltningen i samråd med Stockholm Vatten och Avfall och Miljöförvaltningen.

Förslaget innehöll två nya paragrafer och gällde dels att matavfallsinsamling är obligatoriskt samt möjligheten att söka dispens om särskilda skäl finns. Tillämpning av obligatoriet föreslås från och med den 1 januari 2021 för verksamheter som serverar mer än 25 portioner per dag och från och med den 1 januari 2023 för hushåll och övriga verksamheter.

Förslaget ställdes ut för granskning under perioden 1 april –30 april 2019. Utställningen hölls digitalt på Stockholm stads webbplats. Utställningen kungjordes även i de större dagstidningarna och information om utställningen publicerades på Stockholm Vatten och Avfall webb. Ett utskick med information om utställningen och om möjligheten att lämna synpunkter sändes också till ett urval av nämnder och bolag inom staden, myndigheter och andra aktörer. 12 yttranden har inkommit. Avfallsförvaltningen har gått igenom samtliga yttranden som har kommit in. I bilaga C redovisas samtliga yttranden och Avfallsförvaltningens ställningstagande kring dessa. För den fullständiga lydelsen av respektive synpunkt hänvisas till de ursprungliga yttrandena som kan erhållas från Avfallsförvaltningen.

Synpunkterna har inte föranlett någon ändring i föreskrifterna, däremot ser

Avfallsförvaltningen och Miljöförvaltningen ett behov att komplettera utsorteringskravet i 34 § med ett tillägg att matavfallet ska lämnas till renhållarens insamlingssystem för matavfall.

De flesta synpunkter som inkommit är positiva till införandet av obligatorisk matavfallsinsamling då det ligger i linje med stadens mål om att öka de insamlade mängderna. Ett obligatorium anses stödja den utvecklingen och bedöms bidra stadens klimat- och miljöarbete. Däremot lyfts frågan om hur ett utsorteringskrav ska hanteras med hänvisning till de begränsningar gällande utrymme, utformning och tillgänglighet som finns stora delar av det befintliga fastighetsbeståndet.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 anges att Stockholm ska vara en hållbar stad med en god livsmiljö. För att uppnå detta ska bland annat arbetet med matavfallsinsamling intensifieras, eftersom matavfallet kan utgöra en resurs för att öka biogasproduktionen. Biogasen kan ersätta fossila bränslen, vilket bidrar till att nå målen om minskade utsläpp av koldioxid från transporter.

I stadens *Avfallsplan för Stockholm 2017-2020*, som beslutades av kommunfullmäktige den 3 april 2017 (utl. 2017:67, dnr 171-1991/2016), anges som ett delmål att år 2020 ska minst 70 procent av matavfallet samlas in för rötning med biogasutvinning och näringsåterförsl. I kommunfullmäktiges budget för 2019 har målsättningen justerats genom att indikatorn *Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd* ska uppgå till 70 procent år 2021. Enligt den utredning som har föregått avfallsnämndens förslag om införande av obligatorium framgår att de målsättningar som staden har avseende matavfallsinsamling inte kommer att vara möjliga att nå med enbart incitamentsbaserad taxa och informationsinsatser. Stadsledningskontoret anser, i likhet med avfallsnämnden, att införande av obligatorisk matavfallsinsamling för restauranger och storkök i hög grad ökar möjligheten att nå målen, eftersom det är här de stora volymerna uppkommer.

I stadens miljöprogram (*Miljöprogram för Stockholms stad 2016-2019*, dnr 303-1200/2014, beslutad av kommunfullmäktige den 4 april 2016) framgår att en ökad matavfallsinsamling är betydelsefullt för att kunna uppnå målet om resurseffektiva kretslopp. Här ligger fokus på möjligheten till återföring av rötresterna och de näringsämnen som dessa innehåller, främst fosfor, till åkermark.

Stadsledningskontoret konstaterar att merparten av stadens nämnder och bolagsstyrelser kommer att påverkas av ett införande av obligatorisk matavfallsinsamling, antingen i egenskap av fastighetsägare eller som verksamhetsutövare. Det är av stor vikt för beslutets legitimitet, och för att det ska leda till önskvärda resultat, att staden föregår med gott exempel vad gäller efterlevnad av de nya föreskrifterna. Stadsledningskontoret poängterar därför vikten av att samtliga berörda nämnder och bolagsstyrelser vidtar nödvändiga åtgärder inför bestämmelsernas ikraftträdande.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att Föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, i enlighet med avfallsnämndens förslag enligt bilaga 1, godkänns.